

Somfai Anna MADAGASZKÁRI CSÓTÁNY

 ligetmuhely.com/somfai-anna-madagaszkari-csotany/

Az új lakásban az a jó, hogy van saját szobám, nem baj, hogy kicsi, de tetőtéri. Ha a billenős ablak előtt lábujjhegyre állok, látom a szomszéd háztetőket, és a nagy lucfenyő ágait, végükön a puha, világoszöld hajtásokkal. A nagyi szerint leszedhetnénk, és főzhetnénk belőle teát, én szeretném kipróbálni, de anya azt mondta, itt a városban nem úgy vagyunk, mint valamikor falun. Nézzem meg, az autók a ház előtt húznak el, szennyezett a levegő, szó sem lehet teáról. A fenyőfán cinkék is laknak, egyszer meg egy szajkót láttam, anya nem tudta, milyen madár, de apával megkerestük a bűvár zsebkönyvben.

Kár, hogy apa nincs itt, mert akkor figyelhetnénk a madarakat, és leshetnénk együtt a vörös mókust is, ami néha végigszalad az ágakon. Eddig kétszer láttam, a farka vége fekete, a füle bojtos. Apa kitalálta, hogy tegyük mogyorót a madáretetőbe, hátha odaugrik érte a mókus, de anya azt mondta, hülyeség, a mogyorót elviszik az egerek. Anya fél az egerektől, hogy a lakásba jönnek, apa szerint ez lehetetlen, mert a másodikon lakunk, az egér nem mászik be se erkélyen, se tetőablakon, de anya azt mondta, ne szóljon bele mindenbe, mikor már nem lakik velünk.

titkos üzenetek

Néha esik az eső, mint ma is, az ágyamra kucorodom, onnan hallgatom az esőcseppek kopogását, lehet, hogy ez a kopogás nem szabályos ritmus, mint a szinkópa meg a támti, amit szolfézson tanultunk, mégis mintha titkos üzenetek lennének. Egyszer elmondtam anyának is, amikor feljött a szobámba, csokis kekszet és teát hozott, és nem nevetett ki, értette, mire gondolok, és elmondta, van az esőről zongoradarab, esőcsepp prelúd a címe, egyszer majd én is eljátszhatom. Anya eljátszotta nekem, de olyan szomorú volt a dallama, hogy nem akartam újra hallani.

Amikor esik, a nagy hársfa levelei fényesebbek lesznek, és ha utána kinyitom az ablakot, az illata sokkal jobban érződik. Kérdeztem anyát, érzi-e ő is a hárs illatát, de nem figyelt, csak ült, nézett maga elé, aztán annyit mondott, hogy igen. Tudtam, apára gondol, pedig nekem elmagyarázta, hogy így a legjobb nekünk. Jó lett volna megkérdezni, miért sokkal erősebb a hárs illata az eső után, és vajon a madarak is érzik-e, úgy mint mi, de inkább hoztam anyának túró rudat a hűtőből, a kezébe csúszttam, mire végre elmosolyodott és átölelt.

A madagaszkári bütykös csótány sokkal érdekesebb, mint a suszterbogár, nemcsak azért, mert három centiméter hosszú, hanem mert a suszterbogár nem beszél, a csótány pedig néha sziszeg. Amikor reszelt almát hozok nekik, izgatottan szaladgálnak a műanyag dobozban. Anya azt mondta, nekem kell etetni, és gondozni őket, de tudom, hogy azért nem segít, mert irtózik a bogaraktól. Pedig a születésnapomra kaptam. Szegény anya még el is sírta magát, amikor mindenki elment a zsúr után. Hiába vettem az ujjamra egy bogarat, hogy barátkozzon vele, csak ideges lett. Tegyem vissza azonnal a dobozba, mondta, egyáltalán nem akarta se a tenyerébe venni, se a csíkos páncéljukat nézegetni, se megsimogatni őket. Később még azt is kérdezte, nem akarnék-e helyette kutyát, halat vagy bármilyen normális háziállatot, ő is mennyire szeretett volna kislánykorában kutyát, és csak sokára értette meg, hogy egyáltalán nem, mert a csótányokat Bencétől kaptam, aki a legjobb barátom.

azt mondta, hülye vagyok

Ez volt az első születésnapom, már tavaly is szerettem volna, mint Márti meg Blanka, akiknek első óta mindig van, de akkor anyáék azt mondták, most nem alkalmas, amin azt értették, hogy hamarosan elválnak. Bencének is elváltak a szülei, és Bence azt mondta, inkább örülhetnék, ő nagyon örült, amikor az apukája végre elköltözött, mert az apukája ivott, és amikor éjszaka hazajött, nem hagyta őket aludni. Kérdeztem, mit ivott, de Bence azt mondta, hülye vagyok, hát bort és pálinkát a kocsmában, meg bármit, ami volt otthon, és kérdezte, apa is ivott-e. Mondtam, hogy apa csak a kólát szereti, abból sokat ivott, anya hiába mondta, hogy nem egészséges, tele van mesterséges anyagokkal, apa meg, hogy miért, az eper is génkezelt, és ezen aztán össze is veszte. Bence kinevetett, hogy nem értek semmit, pedig szerintem ő sem érti, milyen volt, amikor állandóan veszekedtek, és hiába kérleltem anyát, hogy bocsásson meg apának, és hiába másztam apa ölébe, hogy ne legyen olyan dühös, csak adott egy puszit, és arra kért, hogy menjek játszani vagy olvassak inkább, mert ez a felnőttek dolga. Mintha lehetne úgy olvasni, hogy a másik szobában ordítanak.

Ha nagy leszek, én is orvos leszek, mint anya, vagy talán állatorvos, és pont olyan férjem lesz, mint apa, csak nem veszekedős. Olyan is, aki szereti a suszterbogarakat és a csótányokat, mint Bence. Az iskolában az udvar sarkában a bokrok alatt laknak a suszterbogarak, sok van belőlük, néha egymásra másznak, vagy két bogár összekapaszkodik, Bence azt mondja, párosodnak. Kíváncsi vagyok, vajon a csótányoknak is lesznek-e gyerekeik, anya el akart ajándékozni kettőt a három csótányomból, de én nem engedtem, mert látni akarom a csótányok születését. Mi lesz,

ha néhány hónap múlva nyüzsögnek a dobozban, sóhajtozott anya, mire kitaláltam, hogy elajándékozhatná az ismerőseinek a fészükön. De anya szerint ez nem megoldás, a betegek nem örülnének, és esetleg máshová vinnék a TAJ-kártyájukat a „csótányos doktornő”-től.

wikimedia.com

Régebben anya vacsorára már mindig otthon volt, még influenzaszezonban is, amikor sokan várhoztak rá a rendelőjében. Most hetente háromszor magánrendelése van, csak este fél tízkor ér haza, és addig a nagyi jön hozzám. Már a lépcsőfordulóból hallom a szuszogását, kinyitom az ajtót, leszaladok, segítek felhozni a kosarát. Mindig hoz valamit, almáspitét, palacsintát, vagy csak gyümölcsöt, anya hiába kéri, hogy ne fáradjon vele, a nagyi szerint ez nem fáradtság.

vajon szeretik-e

Aznap éppen epret hozott, amikor kiszöktek a csótányok. A csótányaim még sohasem kaptak epret, kíváncsi voltam, vajon szeretik-e. Kértem egy szemet nagytól, összevagdaltam, és betettem a terráriumukba. Az eper nagyon érdekelte őket, egyből rámásztak, sőt, picit sziszegtek is, biztos furcsa volt nekik. Gondoltam, amíg eszegetik, kitisztítom a terráriumot a másik sarokból kezdve, ha már az én feladatom rendben tartani. Közben nagyi lángost sütött a konyhában, sistergett az olaj, talán ezért sem hallottam, hogy abbahagyták a sziszegést. Egyszer csak láttam, megették az epret, de csak az egyik bogár van a sarokban, hiába kerestem a másik kettőt a faágak alatt, sehol nem találtam őket, a doboz környékén sem. Gyorsan becsuktam a terráriumot, sziszegtem, hívogattam őket, de csak nagyi

jött, hogy készen van a lángos.

Egészen elsápadt, amikor mondtam, hogy eltűntek a csótányaim, de segített keresni, csak nem találtuk. Aztán inkább megvacsoráztunk. Ahogy rágtam a lángost, eszembe jutott, hogy be kellett volna csuknom a szobám ajtaját, be is csuktuk, de anya szerint erre előbb is gondolhattunk volna. Aztán azt is mondta, hogy majd megkeressük, ne féljek, de remegett a keze, és úgy láttam, inkább ő fél.

wikimedia.com

Anya mindig ügyel rá, hogy este kilenckor már ágyban legyek. Régebben, amikor apával laktunk, néha fenn maradhattam, és hármásban játszottunk Catan telepeseit, anya olyankor elfelejtett figyelni. Aznap is elfelejtette, amikor kiszöktek a csótányok, és elemlámpával kutattunk az ágyak alatt, a polcok mögött meg a radiátor és a melegvizes csövek környékén, mert anya úgy emlékezett, régen a panelban ott szerettek megbújni, bár azok közönséges csótányok voltak. Kis tálkákban almát, répát, uborkát készítettünk ki, hátha előbújnak, sajtot is vagdaltunk hozzá, mert anya azt találta a neten, hogy a bütykös csótányok a fehérjét is kedvelik. Még a müzliszeletemből is tördeltem nekik desszertnek.

Közben a környezetházimról is majdnem megfélekedtünk. Valamilyen háziállatról kértek gyűjtőmunkát, én a bütykös csótányokat választottam volna, de anya ragaszkodott a cicához. Anya ki akart nekem nyomtatni pár oldalt a vikipédiából, és éppen azt magyarázta, hogy a macska miért háziállat, a csótány meg miért nem az, amikor a nyomtató sziszegni kezdett, mert oda bújt a csótány.

már a másik nap van

Anya sikított és felugrott az íróasztalra, én kinyitottam a nyomtatót, de semmit sem láttunk, csak kaparászt hallottunk. Sokáig vártunk, anya már megnyugodott. Időnként felemelte a printer fedelét, kihúzkodta a fiókokat, megnyomta a szkener gombját, hátha a zúgó hangra a bogár előbukkan, közben elkészült a házim, de a csótány

nem jött elő. És akkor anya a gépre pillantott, úristen, elmúlt éjfél, én meg kérdeztem, hogy akkor ugye, már a másik nap van, mint szilveszterkor, de anya azt mondta, most nincs szilveszter, feküdjek le gyorsan aludni. Álomban apa hangját hallottam. Reggel nem jutott mindjárt eszembe, csak sokkal később, mert borzasztóan örültem, hogy mégis előkerültek a csótányaim. Faggattam anyát, hogyan fogta be őket, de azt mondta, rohannunk kell, különben elkésünk, majd este elmeséli.

wikimedia.org

Amikor apa még velünk lakott, mindent megjavított, ami elromlott. Fel tudta tölteni a kisvonat elemét, megragasztotta a babaházam porcelán teáskannáját, amikor a konyhában leejtettem, még a redőnyt is megcsinálta, amikor anya rosszul húzta meg, és leszakadt. Volt két szerszámosládája, egy nagyobb meg egy kisebb, tele mindenféle szerszámmal, néha megengedte, hogy én is segítsek. A szürke szigetelőszalagot egyedül is elővehettem, ha szükségem volt rá.

szürke szigetelőszalag

Amikor meglettek a csótányaim, reggel még nem tudtam, mi olyan furcsa a terráriumon, aztán matekórán, amikor Ildi

nénivel a métert centiméterre váltottuk, eszembe jutott apa colstokja meg a szigetelőszalag, és hogy le volt ragasztva a doboz teteje szürke szigetelőszalaggal, pont amilyen apáé volt. De apa elvitte a szerszámosládáit, nem amikor anya utánahajigálta a kabátját és a ruháit, hanem két nappal később, amikor visszajött a laptopjáért és kipakolta a fiókokat.

Vacsoránál meg akartam kérdezni anyát, honnan szerzett pont ugyanolyan szürke szigetelőszalagot, de folyton kérdezgetett, kivel játszottam aznap, mit ebédeltem, mit tanított Ildi néni. Végre elmesélte, hogyan rázta ki az egyik csótányt a nyomtatóból, és cserkészte be a másikat a könyvespolc bal sarkánál, épp a legizgalmasabb résznél tartott, amikor csengettek. Apa állt az ajtóban, úgy mint régen, amikor még hozzánk jött haza. Azt mondta, hozott vazelint, bekenjük a terrárium oldalfalát, hogy ne tudjanak kimászni. Anya elvörösödött, aztán csak állt, mint aki semmit sem ért. Én rögtön tudtam, hogy a vazelin jó ötlet, a csótányok így nem jutnak el a doboz tetejéig, visszacsúsznak majd. El akartam magyarázni anyának, de amint ránéztem, rögtön megértettem a szigetelőszalagot, és apa is mindig mondta, hogy ne avatkozzak a felnőttek dolgába, úgyhogy csendben elvittem a vazelint, mert úgysem figyeltek már rám.

felső kép | flickr.com